

Intervju: visoki predstavnik, Paddy Ashdown: “Nacionalne stranke ne mogu uvesti BiH u Evropsku uniju”

Bosnu i Hercegovinu nacionalne stranke ne mogu odvesti u Evropsku uniju, tvrdi Paddy Ashdown, visoki predstavnik međunarodne zajednice za BiH. Dodao je kako BiH ne može u EU dok se ne riješi nacionalizma.

“Mislim da aktuelne vlasti BiH mogu provesti kroz vrata koja vode ka EU jer smo došli vrlo blizu tih vrata. Mislim da one ne mogu okončati to putovanje. Ono se ne može okončati bez pristojnih opozicionih partija. Potrebno je nekoliko jakih opozicionih partija jer ovaj put ka EU ne možete okončati ukoliko se zemlja ne riješi nacionalizma”, kaže Ashdown.

NN: Zašto dopuštate da BiH bude talac SDS-a i promašene politike Dragana Čavića, kojeg ste proglasili reformatorom, a koji je prekinuo pregovore o reformi policije?

Paddy ASHDOWN: Bolje bi bilo da to pitanje postavite sebi. Vi ste ih birali. Ne vi lično, ali građani su ih izabrali. Neki kažu da sam osoba koja ide ruku pod ruku s nacionalistima. To nije tačno. Idem ruku pod ruku s reformama. Demokrata sam i moram raditi s ljudima koje su građani izabrali. Mislim da je tragedija da imamo nacionalističke vlade, a čitav život sam se borio protiv nacionalista, oni su napravili reforme koje su nas dovele do kapija EU. Oružane snage, indirektno oporezivanje su na državnom nivou, ali tragedija je da sve ovo neće vrijediti ništa ako ne postignemo dogovor o reformi policije.

NN: Građani BiH su, dakle, taoci reformatora poput Dragana

Čavića jer trenutno ne možemo dalje?

Pedi EŠDAUN: To ste vi kazali. Pitanje je ko je doveo SDS na vlast. Oni su uspjeli dobiti najviše glasova. S druge strane, SNSD i druge stranke su u opoziciji i one ne mogu oprostiti građanima što ih nisu izabrali. Lično bih radije radio s reformistima, ali to nisu ljudi koji su izabrani. Vlašić ne bi bio uspješan bez opozicionih stranaka koje su imale izuzetno konstruktivne i hrabre stavove.

NN: Zašto ne uklonite Dragana Čavića iz politike?

Pedi EŠDAUN: Ne bih govorio ko je bio glavna kočnica jer je bilo kočnica na svim stranama. Bilo bi netačno da je samo jedna stranka bila kočnica. Nemam ovlaštenja da nametnem promjene koje su nam potrebne i nemam ovlaštenja da uklonim nekog političara. Ako Bosna i Hercegovina želi da se priključi EU, onda političari moraju preuzeti odgovornost i oni moraju objasniti građanima zašto su im ukrali san o Evropi.

NN: Kazali ste kako se u evropskim centrima postavlja pitanje šta uraditi sa RS nakon što su političari iz ovog entiteta odbacili prijedloge za reformu policije.

Pedi EŠDAUN: Spekulirao sam da bi se moglo postaviti to pitanje. Ne mogu sa sigurnošću govoriti da li je to bio slučaj, ali mislim da su u zemljama EU postavljali pitanje koju igru igra Republika Srpska.

NN: Šta očekujete da urade vlade zapadnoevropskih zemalja?

Pedi EŠDAUN: Postoji samo jedna grupa ljudi koja može nešto uraditi. To su političari iz RS. Ja niti bilo ko, osim političara iz RS, ne može ništa napraviti. S pravne strane moja ovlaštenja su ograničena Dejtonskim mirovnim sporazumom. Daleko je važnije da je EU kazala da, ukoliko BiH želi da se pridruži, onda reformu moraju napraviti domaći političari. Želite li da građani ove zemlje ponovo počnu sanjati evropski san onda ne morate gledati prema glavnim gradovima zemalja EU

nit i prema visokom predstavniku. Pogled mora biti usmjeren prema Banjoj Luci i Narodnoj skupštini RS.

NN: Zašto stranke iz Republike Srpske uporno odbijaju reformu policije?

Pedi EŠDAUN: Razumijem da je ovo za njih teško pitanje. Sve reforme su bile daleko teže za RS, nego za Federaciju BiH. Postoji jedna doza straha i s tim se treba suočiti. Mislim da je to strah od nestanka Republike Srpske kojeg su političari namjerno stvarali. Laž je da postoje tajni planovi za ukidanje RS. Ponavljam, to je potpuna laž. U RS, dakle, postoji strah da nešto stoji iza svega, ali to nije tako. Stranke iz Federacije BiH napravile su velike ustupke kako bi izašle u susret Republici Srpskoj. Planirana je uspostava pozicije zamjenika direktora policije, policijskog odbora što govori da Sarajevo ne može nametati odluke Banjoj Luci. Većina ljudi razumije da je sve ovo teško, ali to se mora uraditi. Istina je da je daleko veća prijetnja za RS situacija u kojoj je ovaj entitet posljednja barijera između građana BiH i EU. Nadam se da će RS to shvatiti. Mi možemo olakšati situaciju za RS, ali ne možemo uraditi ništa ako oni ne pokažu spremnost za nastavak procesa reformi. Stručnjaci kažu da će granice policijskih regija samo na tri ili četiri mjesta prelaziti entitetsku granicu. To se mora prihvatiti jer se tako osigurava funkcionalnost policije.

NN: Koliko ćete čekati na RS da pokaže spremnost za nastavak reforme policije?

Pedi EŠDAUN: Mislim da RS moramo dati prostora da razmotri ovu situaciju u kojoj se nalazi. Vrijeme je da mirno djelujemo i ostavimo prostora da se situacija razmotri. U ponedjeljak Narodna skupština RS može dati mandat svojim političarima da pregovaraju o rješenju koje će voditi ka uspjehu. U ponedjeljak ću biti u Londonu na velikoj konferenciji na kojoj će se razgovarati o ulozi visokog predstavnika za BiH. Kao i Dragan Čavić, želim da ured visokog predstavnika preraste u

ured specijalnog predstavnika EU u BiH. Ali, ne možete imati specijalnog predstavnika EU ako niste na putu ka EU. Ovo je vrlo važna konferencija, ali jednako je važno i ono što će u ponedjeljak reći Narodna skupština RS. Ako daju mandat svojim političarima, onda možemo preskočiti ovu prepreku.

NN: Na čemu temeljite optimizam da se reforma policije može nastaviti ako su pregovori propali?

Pedi EŠDAUN: Nisam optimista.

NN: Zašto onda vjerujete da političari iz RS mogu promijeniti mišljenje?

Pedi EŠDAUN: Ne vjerujem, niti znam da li mogu. Nisam optimista. Ali, nagrada je ogromna ako promijene mišljenje. Ako to ne učine, kazna je prestanak investicija, novih radnih mjesta, bezviznog režima... Republika Srpska postaje mala crna rupa opstrukcionista, koja zaustavlja cijeli region. To je opasna pozicija. Ne mislim to u smislu međunarodnog pritiska nego zbog situacije u kojoj će se naći građani BiH.

NN: Je li ovo najava sankcija prema RS?

Pedi EŠDAUN: Nema nikakvih sankcija. Neću poduzeti nikakve sankcije. Ne moram poduzeti sankcije jer će sankcije provesti međunarodni investitori koji će razmisliti gdje investirati u regionu zapadnog Balkana. Naravno da to neće uraditi u zemlji koja ne ide prema EU.

Nisam osjetio pritisak iz Beograda na RS

NN: Jeste li osjetili pritisak Beograda na pregovarače iz RS tokom pregovora o reformi policije?

Pedi EŠDAUN: Ne, nisam osjetio bilo kakav pritisak. Srbija i Crna Gora su na putu ka EU. Neće se osvrutati iza sebe kako bi spasili Banju Luku. Što duže RS bude čekala, njihova

pregovaračka pozicija će biti slabija i slabija. Pregovarači iz RS u rezidenciji "Konak" u Sarajevu mogli su razgovarati o povećanju plaća policajcima iz ovog entiteta ili prebacivanju sjedišta SIPA u Lukavicu. Ova pozicija svakim danom sve više slabi.